

1 Ciężar dowodu

Strony muszą udowodnić fakty, na których opierają swoje twierdzenia i zarzuty, z wyjątkiem faktów, które nie wymagają dowodu (zob. pkt 1.2).

1.1 Jakie zasady obowiązują w odniesieniu do ciężaru dowodu?

Zgodnie z kodeksem postępowania cywilnego Republiki Litewskiej (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas) ciężar dowodu spoczywa na stronach postępowania. Strony muszą udowodnić fakty, na których opierają swoje twierdzenia i zarzuty, z wyjątkiem faktów, które nie wymagają dowodu, zgodnie z kodeksem postępowania cywilnego.

Wszystkie sądy rozpoznają sprawy cywilne zgodnie z zasadą kontrydiktoryjności. Każda strona musi udowodnić fakty, na których opiera swoje twierdzenia i zarzuty, z wyjątkiem faktów, które nie wymagają dowodu.

1.2 Czy obowiązują zasady, które wyłączają konieczność dowodzenia niektórych faktów? W jakich przypadkach? Czy możliwe jest przedstawienie dowodu w celu obalenia szczególnego domniemania prawnego?

W art. 182 kodeksu postępowania cywilnego wymieniono następujące rodzaje faktów, które nie wymagają dowodu:

fakty uznane przez sąd za powszechnie znane;

fakty ustalone w prawomocnym orzeczeniu wydanym w innym postępowaniu cywilnym lub administracyjnym z udziałem tych samych osób, chyba że orzeczenie sądowe wywołuje skutki prawne wobec innych osób, które nie biorą udziału w postępowaniu (fakty o charakterze prejudycjalnym (*prejudiciniai faktai*));

skutki czynów stanowiących przestępstwo, jeżeli takie skutki stwierdzono w prawomocnym orzeczeniu wydanym w postępowaniu karnym (fakty o charakterze prejudycjalnym);

fakty objęte domniemaniem prawnym, których nie można zakwestionować zgodnie z zasadami postępowania zwykłego;

fakty przyznane przez strony.

Strona ma prawo przyznać fakty, na których opiera się twierdzenie lub zarzut strony przeciwnej. Sąd może uznać przyznany fakt za ustalony, jeżeli uważa, że przyznanie jest zgodne z okolicznościami sprawy i że strona nie przedstawiła faktu w celu wprowadzenia w błąd, zastosowania przemocy lub groźby ani nie przedstawiła go na skutek błędu lub w celu przeinaczenia prawdy.

Należy również zauważyć, że okoliczności takie można zakwestionować przez przedstawienie dowodów zgodnie z zasadami postępowania zwykłego.

1.3 Do jakiego stopnia sąd musi być przekonany o fakcie, aby oprzeć orzeczenie na istnieniu tego faktu?

Jeżeli na podstawie przedstawionych dowodów sąd może stwierdzić, że istnieje większe prawdopodobieństwo zaistnienia niż niezastnienia danego faktu, sąd uzna ten fakt za ustalony.

2 Postępowanie dowodowe

Dowód w postępowaniu cywilnym oznacza wszelkie okoliczności faktyczne, na podstawie których sąd może rozstrzygnąć – zgodnie z procedurą ustawową – czy istnieją okoliczności uzasadniające twierdzenia i zarzuty stron, jak również inne fakty mające istotne znaczenie dla sprawiedliwego i właściwego rozstrzygnięcia sprawy. Okoliczności takie można ustalić w następujący sposób: przez twierdzenia stron lub osób trzecich (przedstawione bezpośrednio lub za pośrednictwem pełnomocnika), zeznania świadków, dowody z dokumentów, dowody rzeczowe, protokoły oględzin, opinie biegłych, zdjęcia, materiały wideo i nagrania dźwiękowe uzyskane zgodnie z prawem oraz inne środki dowodowe.

Aby usprawnić, uprościć i przyspieszyć współpracę między sądami w przeprowadzaniu dowodu, sąd może również zwrócić się do państwa członkowskiego UE o zgromadzenie dowodów lub przeprowadzenie dowodu bezpośrednio zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1206/2001 z dnia 28 maja 2001 r. w sprawie współpracy między sądami państw członkowskich przy przeprowadzaniu dowodów w sprawach cywilnych lub handlowych.

2.1 Czy dowód przeprowadza się zawsze na podstawie wniosku strony czy sędzia w niektórych przypadkach może również przeprowadzić dowód z urzędu?

Zgodnie z art. 179 kodeksu postępowania cywilnego strony i inni uczestnicy postępowania mają obowiązek wskazywania dowodów. Jeżeli wskazane dowody nie są wystarczające, sąd może zwrócić się do stron i innych uczestników postępowania o wskazanie sądowi dowodów potwierdzających i wyznacza termin ich przedstawienia. Sąd ma również prawo gromadzić dowody z urzędu, lecz jedynie w przypadkach przewidzianych w prawie.

Na mocy kodeksu postępowania cywilnego sąd jest uprawniony do gromadzenia dowodów z urzędu podczas rozpatrywania spraw z zakresu prawa rodzinnego lub prawa pracy, jeżeli uzna, że jest to konieczne do sprawiedliwego rozstrzygnięcia sprawy (art. 376 i 414).

Ponadto art. 476 kodeksu postępowania cywilnego stanowi, że sąd, przygotowując się do rozpatrzenia sprawy dotyczącej stwierdzenia nabycia przez małoletniego pełnej zdolności do czynności prawnych (uwolnienie spod władzy rodzicielskiej):

wyznacza państwową instytucję zajmującą się ochroną dziecka w miejscu zamieszkania małoletniego, która przedstawia sądowi wnioski na temat gotowości małoletniego do samodzielnego wykonywania wszystkich praw obywatelskich lub wywiązywania się z obowiązków;

zwraca się o przedstawienie danych dotyczących uprzedniej karalności małoletniego (wyrok skazujący lub naruszenie przepisów prawa administracyjnego bądź innych przepisów);

jeżeli konieczne jest ustalenie stopnia rozwoju fizycznego, moralnego, duchowego lub psychicznego małoletniego, zarządza przeprowadzenie badania przez biegłego psychologa lub psychiatrę oraz zwraca się o dokumentację medyczną lub inne materiały konieczne do przeprowadzenia badania;

dokonyje wszelkich innych czynności koniecznych do przygotowania się do rozpatrzenia sprawy.

Art. 582 kodeksu postępowania cywilnego stanowi również, że w sprawach dotyczących udzielenia zezwolenia na przeniesienie prawa własności do majątku rodzinnego, ustanowienie hipoteki na majątku rodzinnym lub jego obciążenie w inny sposób sąd – uwzględniając okoliczności sprawy – może zażądać od wnioskodawcy przedstawienia dowodów potwierdzających sytuację finansową rodziny (dochody, oszczędności, inne składniki majątku, zobowiązania), danych na temat majątku rodzinnego, którego dotyczy przeniesienie, danych zgromadzonych przez służby ochrony praw dziecka dotyczących rodziców dziecka, wstępnych warunków przyszłej czynności prawnej i możliwości jej dokonania, możliwości ochrony praw dziecka w przypadku niedokonania odnośnej czynności prawnej, a także innych dowodów.

2.2 Co się dzieje po przyjęciu wniosku dotyczącego przeprowadzenia dowodu?

Aby zgromadzić dowody (zgodnie z art. 199 i 206 kodeksu postępowania cywilnego), sąd może zwrócić się do osoby prawnej lub fizycznej o przedstawienie dowodu z dokumentu lub dowodu rzeczowego, które to dowody należy dostarczyć bezpośrednio sądowi w wyznaczonych terminach. Jeżeli osoby fizyczne lub prawne nie mogą przedstawić żądanych dowodów z dokumentu lub dowodów rzeczowych bądź nie mogą dochować wyznaczonego terminu, muszą poinformować o tym sąd, podając przyczyny. Sąd może wydać zaświadczenie osobie wnoszącej o przeprowadzenie dowodu z dokumentu lub dowodu rzeczowego uprawniające tę osobę do ich uzyskania, tak aby mogła ona przedstawić je sądowi.

Podczas przygotowań do rozprawy sąd dokonuje również innych czynności procesowych, które są konieczne do prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy (zwraca się o dowody, które nie mogą być uzyskane przez uczestników postępowania, gromadzi dowody z urzędu, jeżeli jest do tego uprawniony na mocy kodeksu postępowania cywilnego, itd.).

2.3 W jakich przypadkach sąd odrzuci wniosek dowodowy strony?

Sąd może odrzucić wniosek dowodowy w następujących przypadkach:

jeżeli dowód jest niedopuszczalny;

jeżeli dowód nie potwierdza ani nie podważa faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 180 kodeksu postępowania cywilnego);

jeżeli dowód można było przeprowadzić na wcześniejszym etapie, a jego późniejsze przeprowadzenie spowoduje przewlekłość postępowania (art. 181 ust. 2 kodeksu postępowania cywilnego).

Aby pozew został przyjęty przez sąd, należy załączyć do niego wszelkie dokumenty lub inne dowody, na których powód opiera swoje roszczenia, dowód uiszczenia opłaty sądowej oraz wnioski dowodowe dotyczące dowodów, których powód nie jest w stanie przedstawić, wskazujące przyczyny uniemożliwiające przedstawienie takich dowodów (art. 135 kodeksu postępowania cywilnego).

Należy również zauważyć, że sąd apelacyjny nie dopuści nowego dowodu, który strona mogła przedstawić sądowi w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, chyba że sąd pierwszoinstancyjny bezzasadnie odrzucił wniosek dowodowy lub potrzeba przedstawienia dowodu pojawiła się po zakończeniu postępowania pierwszoinstancyjnego (art. 314 kodeksu postępowania cywilnego).

2.4 Jakie wyróżnia się środki dowodowe?

Zgodnie z definicją zawartą w kodeksie postępowania cywilnego dowód w postępowaniu cywilnym oznacza wszelkie okoliczności faktyczne, na podstawie których sąd może rozstrzygnąć – zgodnie z procedurą ustawową – czy istnieją okoliczności uzasadniające twierdzenia i zarzuty stron, jak również inne okoliczności mające istotne znaczenie dla sprawiedliwego i właściwego rozstrzygnięcia sprawy. Okoliczności takie można ustalić w następujący sposób: przez twierdzenia stron lub osób trzecich (przedstawione bezpośrednio lub za pośrednictwem pełnomocnika), zeznania świadków, dowody z dokumentów, dowody rzeczowe, protokoły oględzin i opinie biegłych.

Uzyskane zgodnie z prawem zdjęcia oraz nagrania dźwiękowe i materiały wideo również można powołać jako dowód.

2.5 Jakie metody stosuje się w celu uzyskania dowodów ze świadków i czym się one różnią od środków uzyskiwania dowodów z biegłych? Jakie obowiązują zasady w odniesieniu do składania dowodów pisemnych i ekspertyz/opinii biegłych?

W art. 192–217 kodeksu postępowania cywilnego ustanowiono następujące przepisy regulujące metody przeprowadzania dowodów z zeznań świadków i opinii biegłego:

Procedura przesłuchania świadka

Każdego świadka wzywa się na salę rozpraw i przesłuchuje indywidualnie. Świadkowie, którzy nie zostali jeszcze przesłuchani, nie mogą przebywać na sali rozpraw. Świadkowie, którzy zostali już przesłuchani, muszą pozostać na sali rozpraw do chwili zakończenia rozprawy. Na wniosek przesłuchanego świadka sąd może mu zezwolić na opuszczenie sali rozpraw po wysłuchaniu opinii uczestników postępowania.

Sąd może przesłuchać świadka w jego miejscu zamieszkania, jeżeli po otrzymaniu wezwania, świadek nie może się stawić przed sądem z powodu choroby, podeszłego wieku, niepełnosprawności lub z innego istotnego powodu uznanego przez sąd, a uczestnik postępowania, na którego wniosek wezwano świadka, nie może zagwarantować, że świadek stawi się przed sądem.

Sąd musi zadać świadkowi pytania dotyczące jego osoby oraz pouczyć go o jego prawach i obowiązkach, a także o odpowiedzialności za złożenie fałszywych zeznań oraz niewywiązywanie się lub nienależyte wywiązywanie z któregośkolwiek z obowiązków świadka.

Przed rozpoczęciem przesłuchania świadek składa przyrzeczenie, kładąc rękę na konstytucji Republiki Litewskiej (Lietuvos Respublikos Konstitucija) i wypowiadając następujące słowa: „Ja, (imię i nazwisko), czyniąc zadość zasadom honoru i uczciwości, uroczystie przyrzekam, że będę mówił/mówiła szczerą prawdę, niczego nie ukrywając, nie dodając ani nie zmieniając”. Zaprzysiężony świadek składa podpis pod tekstem przyrzeczenia. Opatrzony podpisem przyrzeczenie zostaje dołączone do akt sprawy.

Ustalwszy stosunek świadka do stron oraz osób trzecich, a także inne okoliczności istotne dla oceny zeznań (wykształcenie, zawód świadka itd.), sąd pyta świadka, co wiadomo mu w sprawie, a także poucza go, aby nie podawał informacji, których źródła nie jest w stanie wskazać.

Po zakończeniu etapu swobodnej wypowiedzi świadkowi można zadawać pytania. W pierwszej kolejności świadkowi zadaje pytania osoba, która wniosła o jego powołanie, oraz pełnomocnik tej osoby. Następnie pytania mogą zadawać pozostali uczestnicy postępowania. Jeżeli chodzi o świadka powołanego przez sąd z urzędu, prawo do zadawania pytań przysługuje w pierwszej kolejności powodowi. Sąd ma obowiązek uchylić pytania sugerujące oraz pytania nieistotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Sąd ma prawo zadawania pytań w każdym momencie przesłuchania świadka.

W stosownych przypadkach sąd może – na wniosek uczestnika postępowania lub z urzędu – ponownie przesłuchać świadka podczas tej samej rozprawy, wezwać przesłuchanego świadka na kolejną rozprawę prowadzoną przez sąd w tym samym składzie lub przeprowadzić konfrontację świadków.

W wyjątkowych sytuacjach, jeżeli przesłuchanie świadka w sądzie jest niemożliwe lub utrudnione, sąd rozpoznający sprawę może przeprowadzić dowód z pisemnych zeznań świadka, jeżeli zdaniem sądu, biorąc pod uwagę tożsamość świadka oraz charakter okoliczności, w których przedmiocie świadek ma złożyć zeznania, taka forma zeznań pozostanie bez uszczerbku dla możliwości ustalenia kluczowych okoliczności faktycznych sprawy. Na wniosek stron sąd może wezwać świadka do stawienia się na dodatkowym przesłuchaniu, jeżeli jest to konieczne do bardziej szczegółowego ustalenia okoliczności faktycznych sprawy. Przed złożeniem zeznań świadek musi podpisać tekst przyrzeczenia określony w art. 192 ust. 4 kodeksu postępowania cywilnego oraz tekst pouczenia o odpowiedzialności karnej grożącej za złożenie fałszywych zeznań. Zeznania na piśmie muszą zostać złożone w obecności notariusza, który musi je poświadczyć.

Przesłuchanie biegłych

Opinia biegłego jest odczytywana na głos podczas rozprawy sądowej. Przed odczytaniem opinii biegły lub biegli, którzy sporządzili opinię i uczestniczą w rozprawie sądowej, muszą złożyć przyrzeczenie, kładąc rękę na konstytucji Republiki Litewskiej i wypowiadając następujące słowa: „Ja, (imię i nazwisko), uroczystie przyrzekam, że uczciwie wykonam powierzone mi obowiązki biegłego w postępowaniu oraz sporządzą bezstronną i uzasadnioną opinię zgodnie z moją najlepszą wiedzą”. Jeżeli przesłuchanie odbywa się poza rozprawą sądową, tekst przyrzeczenia podpisany przez biegłego stanowi integralną część sprawozdania z czynności biegłego. Biegli wpisani na listę biegłych sądowych Republiki Litewskiej (Lietuvos Respublikos teismo ekspertų sąrašas), którzy złożyli przyrzeczenie przed wpisaniem na listę, nie muszą składać przyrzeczenia w sądzie i uznaje się, że zostali pouczeni o odpowiedzialności za sporządzenie niezgodnej z prawdą opinii i złożenie fałszywych zeznań.

Sąd może zwrócić się do biegłego o ustne wyjaśnienie opinii. Ustne wyjaśnienie opinii biegłego zostaje uwzględnione w protokole rozprawy sądowej.

Biegłemu można zadawać pytania w celu wyjaśnienia lub uzupełnienia sporządzonej opinii. Prawo do zadawania pytań biegłemu przysługuje w pierwszej kolejności osobie, która wniosła o powołanie biegłego. Następnie pytania mogą zadawać pozostali uczestnicy postępowania. W przypadku powołania biegłego przez sąd z urzędu prawo do zadawania pytań biegłemu przysługuje w pierwszej kolejności powodowi.

Sąd ma prawo zadawania pytań biegłemu w każdym momencie jego przesłuchania.

Opinia biegłego jest sporządzana wyłącznie na wniosek sądu (i musi zostać złożona na piśmie w formie sprawozdania z czynności biegłego). Sprawozdanie z czynności biegłego musi zawierać szczegółowy opis przeprowadzonych czynności, wnioski wyciągnięte na podstawie ustaleń oraz odpowiedzi na pytania zadane przez sąd wraz z uzasadnieniem.

W przypadku zarządzenia przez sąd sporządzenia opinii biegłego bez sprawozdania z czynności biegłego opinię biegłego uznaje się za dowód z dokumentu przedstawiony przez biegłego (podobnie jak w przypadku innych uczestników postępowania) lub za dowód, którego zażądał sąd w trybie określonym w kodeksie postępowania cywilnego.

W art. 198 kodeksu postępowania cywilnego ustanowiono następujące zasady przedstawiania dowodów z dokumentów:

Dowód z dokumentów może zostać przedstawiony przez uczestników postępowania lub sąd może zażądać dowodu w trybie określonym w kodeksie.

Dowód z dokumentów musi zostać przedstawiony w formie określonej w kodeksie postępowania cywilnego: uczestnik postępowania, który udowadnia treść pisma procesowego za pomocą dowodu z dokumentów, musi załączyć ich oryginały lub kopie (kopie cyfrowe) poświadczone przez sąd, notariusza (lub inną osobę uprawnioną do dokonywania czynności notarialnych), adwokata uczestniczącego w postępowaniu lub osobę, która wydała (otrzymała) dokument. Sąd może zażądać – z urzędu lub na wniosek uczestnika postępowania – przedstawienia oryginałów dokumentów. Uczestnik postępowania ma obowiązek złożenia wniosku o przedstawienie oryginałów dokumentów wraz z pozwem, pozwem wzajemnym, odpowiedzią na pozew lub innymi pismami procesowymi uczestników postępowania. Uczestnicy postępowania mogą złożyć tego rodzaju wnioski w późniejszym terminie, jeżeli sąd uzna przyczyny niezłożenia wniosku we wcześniejszym terminie za uzasadnione lub jeżeli uwzględnienie wniosku nie spowoduje przewlekłości postępowania. W przypadkach, w których wyłącznie część dokumentu jest związana z treścią pism procesowych, sądowi można przedstawić wyłącznie tę część (odpisy, wyciągi).

Wszystkie pisma procesowe i załączniki do nich należy przedłożyć w sądzie w języku litewskim, z wyjątkiem przypadków określonych w przepisach. Jeżeli uczestnicy postępowania, którym należy doręczyć pisma procesowe, nie rozumieją języka litewskiego, do sądu należy złożyć tłumaczenia tych pism na język, którym się posługują. Jeżeli dokumenty, które należy złożyć, zgodnie z kodeksem muszą zostać przetłumaczone na język obcy, uczestnicy postępowania mają obowiązek złożenia w sądzie ich tłumaczeń poświadczonych zgodnie z ustanowioną w przepisach procedurą.

Oryginały dokumentów należące do akt sprawy mogą zostać zwrócone na wniosek składających. W tym przypadku odpisy dokumentów, które należy zwrócić, poświadczone w trybie określonym w kodeksie, muszą zostać zachowane w aktach sprawy.

2.6 Czy istnieją silniejsze i słabsze środki dowodowe?

Zgodnie z art. 197 kodeksu postępowania cywilnego dokumenty wydane przez organy państwowe i samorządowe, które zostały zatwierdzone przez osoby upoważnione przez państwo w granicach posiadanych kompetencji oraz zgodnie z wymogami określającymi formę poszczególnych dokumentów, można uznać za dowody z dokumentów urzędowych, które mają większą moc dowodową. Fakty stwierdzone w dowodzie z dokumentu urzędowego uznaje się za w pełni udowodnione, o ile nie zostaną obalone innym dowodem w postępowaniu, z wyłączeniem dowodu z zeznań świadka. Zasada niedopuszczalności dowodu z zeznań świadka nie ma jednak zastosowania, gdyby była sprzeczna z zasadami dobrej wiary, sprawiedliwości i rozsądku. Prawo przewiduje, że inne dokumenty również mogą zostać uznane za mające moc dowodową dowodu z dokumentu urzędowego.

2.7 Czy udowodnienie określonych faktów wymaga oznaczonych środków dowodowych?

Okoliczności sprawy, które na mocy przepisów należy udowodnić za pomocą określonych środków dowodowych, nie mogą zostać udowodnione za pomocą innych środków dowodowych (art. 177 ust. 4 kodeksu postępowania cywilnego).

2.8 Czy świadkowie są zobowiązani przepisami prawa do zeznawania?

Osoba wezwana w charakterze świadka musi stawić się przed sądem i złożyć zgodne z prawdą zeznania. Osoba wezwana w charakterze świadka ponosi odpowiedzialność na mocy prawa za uchybienie obowiązkom świadka (art. 191), tj. może zostać ukarana grzywną.

2.9 W jakich przypadkach mogą odmówić składania zeznań?

Świadek może odmówić złożenia zeznań, jeżeli stanowiłyby one dowód przeciwko samemu świadkowi, członkom jego rodziny lub bliskim krewnym.

2.10 Czy osoba, która odmawia złożenia zeznań, może być ukarana lub zmuszona do zeznawania?

Jeżeli świadekowie, biegli lub tłumacze ustni nie stawiają się na rozprawie, sąd zwróci się do uczestników postępowania z pytaniem, czy sprawa może zostać rozpoznana pod nieobecność świadków, biegłych lub tłumaczy ustnych, oraz postanowi o kontynuowaniu rozprawy lub jej odroczeniu. Jeżeli wezwany świadek, biegły lub tłumacz ustny nie stawia się przed sądem bez uzasadnionej przyczyny, może zostać ukarany grzywną w wysokości do jednego tysiąca litów litewskich. Sąd może również zarządzić przymusowe doprowadzenie świadka (art. 248 kodeksu postępowania cywilnego).

2.11 Czy przewiduje się, że od niektórych osób nie można uzyskać dowodów?

Następujące osoby nie mogą zostać przesłuchane w charakterze świadka:

pełnomocnicy w sprawach cywilnych i administracyjnych lub obrońcy w postępowaniu karnym – w odniesieniu do kwestii objętych tajemnicą adwokacką lub radcowską;

osoby niezdolne do zrozumienia okoliczności sprawy lub złożenia zgodnych z prawdą zeznań z powodu niepełnosprawności fizycznej lub umysłowej;

duchowni – co do okoliczności powierzonych im na spowiedzi;

przedstawiciele zawodów medycznych – co do okoliczności objętych tajemnicą lekarską;

mediatorzy – co do okoliczności ujawnionych w toku postępowania mediacyjnego.

Przepisy mogą również wyłączać możliwość przeprowadzenia dowodu z zeznań innych osób.

2.12 Jaką rolę odgrywa sędzia i strony w przesłuchaniu świadka? W jakich warunkach można przesłuchać świadka w trybie wideokonferencji lub za pośrednictwem innych środków technicznych?

Ustaliwszy stosunek świadka do stron oraz osób trzecich, a także inne okoliczności istotne dla oceny zeznań (wysztalcenie, zawód świadka itd.), sąd pyta świadka, co wiadomo mu w sprawie, a także poucza go, aby nie podawał żadnych informacji, których źródła nie jest w stanie wskazać.

Po zakończeniu etapu swobodnej wypowiedzi świadkowi można zadawać pytania. W pierwszej kolejności świadkowi zadaje pytania osoba, która wniosła o jego powołanie, oraz pełnomocnik tej osoby, a następnie pozostali uczestnicy postępowania. Jeżeli chodzi o świadka powołanego przez sąd z urzędu, prawo do zadawania pytań przysługuje w pierwszej kolejności powodowi. Sąd ma obowiązek uchylić pytania sugerujące oraz pytania nieistotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Sąd ma prawo zadawania pytań w każdym momencie przesłuchania świadka. W stosownych przypadkach sąd może – na wniosek uczestnika postępowania lub z urzędu – ponownie przesłuchać świadka podczas tej samej rozprawy, wezwać przesłuchanego świadka na kolejną rozprawę prowadzoną przez sąd w tym samym składzie lub przeprowadzić konfrontację świadków.

W wyjątkowych sytuacjach, jeżeli przesłuchanie świadka w sądzie jest niemożliwe lub utrudnione, sąd rozpoznający sprawę może przeprowadzić dowód z pisemnych zeznań świadka, jeżeli zdaniem sądu, biorąc pod uwagę tożsamość świadka oraz charakter okoliczności, w których przedmiocie świadek ma złożyć zeznania, taka forma zeznań pozostanie bez uszczerbku dla możliwości ustalenia kluczowych okoliczności faktycznych sprawy. Na wniosek stron sąd

może wezwać świadka do stawienia się na dodatkowym przesłuchaniu, jeżeli jest to konieczne do bardziej szczegółowego ustalenia okoliczności faktycznych sprawy. Przed złożeniem zeznań świadek musi podpisać ustalony tekst przyrzeczenia oraz tekst pouczenia o odpowiedzialności karnej grożącej za złożenie fałszywych zeznań. Zeznania na piśmie muszą zostać złożone w obecności notariusza, który musi je poświadczyć.

Uczestnictwo w rozprawach sądowych przez uczestników oraz przesłuchiwanie świadków w miejscu zamieszkania można zapewnić za pośrednictwem technologii informacyjnych i technologii łączności elektronicznej (za pośrednictwem wideokonferencji, telekonferencji itd.). W przypadku wykorzystywania takich technologii – zgodnie z procedurą określoną przez Ministra Sprawiedliwości – należy zapewnić wiarygodną identyfikację uczestników postępowania oraz możliwość obiektywnego rejestrowania i przekazywania danych (dowodów).

Ponadto w art. 803 kodeksu postępowania cywilnego przewidziano możliwość zwrócenia się przez sądy Republiki Litewskiej do sądu innego państwa o zastosowanie technologii komunikacyjnych (wideokonferencji, telekonferencji itd.) do celów zgromadzenia dowodów.

3 Ocena dowodów

Sąd dokonuje swobodnej oceny dowodów w toku postępowania według własnego przekonania, na podstawie kompleksowego i bezstronnego rozważenia okoliczności faktycznych, które były przedmiotem dowodów przeprowadzanych w postępowaniu, oraz zgodnie z prawem.

3.1 Czy istnieją ograniczenia nałożone na sąd dotyczące uwzględniania przez sąd w orzeczeniu dowodów, które zostały zebrane przez stronę niezgodnie z prawem?

Okoliczności faktyczne można ustalić w następujący sposób: przez twierdzenia stron lub osób trzecich (przedstawione bezpośrednio lub za pośrednictwem pełnomocnika), zeznania świadków, dowody z dokumentów, dowody rzeczowe, protokoły oględzin, wnioski biegłych, zdjęcia, materiały wideo i nagrania dźwiękowe uzyskane zgodnie z prawem oraz za pośrednictwem innych środków dowodowych. Co do zasady niedopuszczalne jest dowodzenie okoliczności faktycznych objętych tajemnicą państwową lub zawodową, chyba że świadek zostanie zwolniony od obowiązku zachowania tajemnicy zgodnie z procedurą ustawową. Danych uzyskanych w toku postępowania mediacyjnego nie można wykorzystywać jako dowodów w postępowaniu cywilnym, z wyjątkiem sytuacji przewidzianych w ustawie o mediacji w sporach cywilnych.

Należy również zauważyć, że zgodnie z art. 185 kodeksu postępowania cywilnego sąd dokonuje swobodnej oceny dowodów w toku postępowania według własnego przekonania, na podstawie kompleksowego i bezstronnego rozważenia okoliczności faktycznych, które były przedmiotem dowodów przeprowadzanych w postępowaniu, oraz zgodnie z prawem. Dowody nie mają z góry określonej wartości dowodowej, chyba że jest to przewidziane w kodeksie postępowania cywilnego.

3.2 Czy moje oświadczenie, jako strony w sprawie, uznaje się za dowód?

Tak (zob. pkt 2.4).

Ostatnia aktualizacja: 21/11/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.